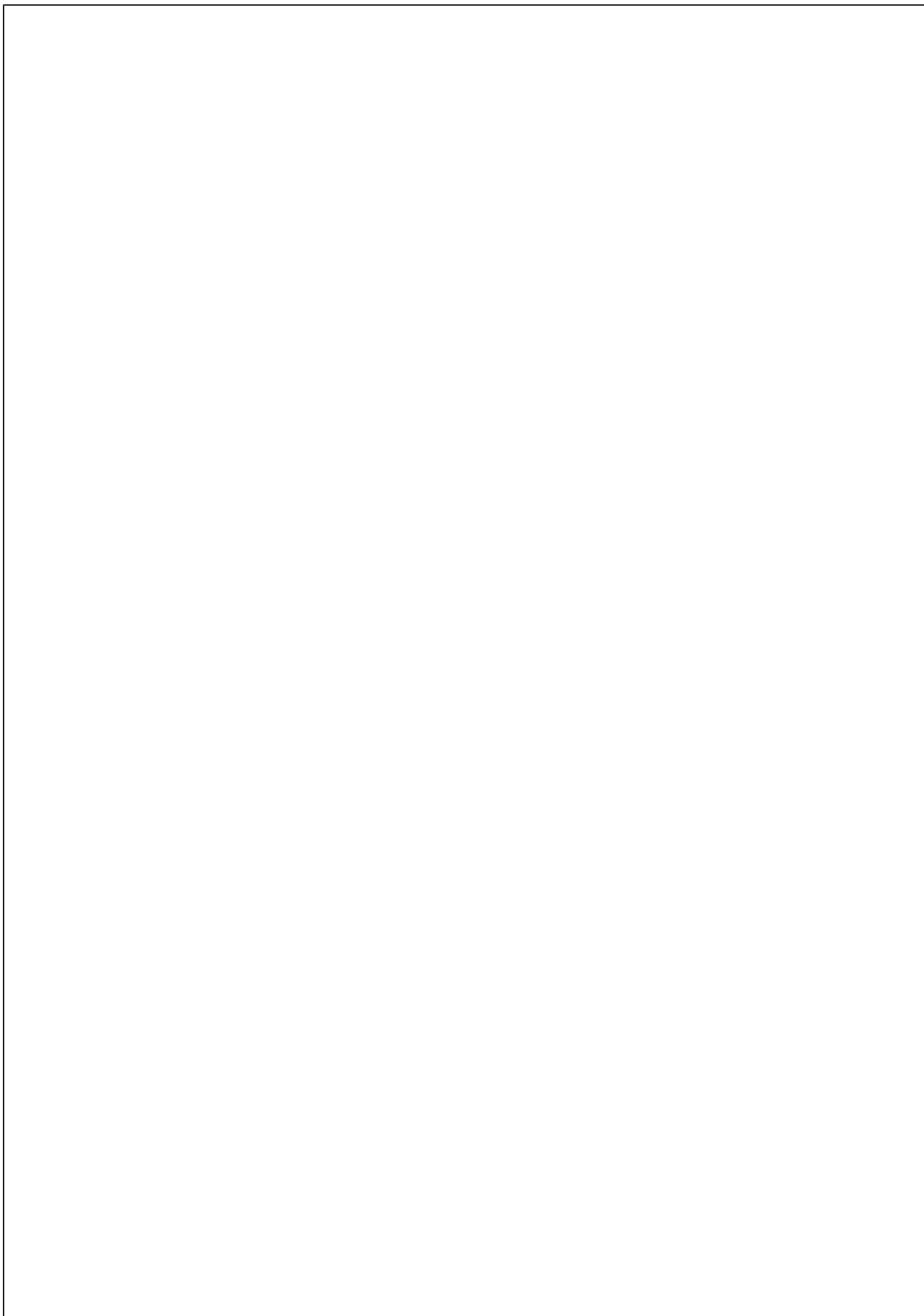

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/235616,Elzbieta-Kowalczyk-Noc-sylwestrowa-przy-ul-Twardej-22.html>
27.02.2026, 09:22

Elżbieta Kowalczyk: Noc sylwestrowa przy ul. Twardej 22

U zarania nowego systemu władzy w Polsce po II wojnie światowej, powołanie Krajowej Rady Narodowej stało się jednym z kluczowych momentów, który wyznaczył przyszły kierunek polityczny kraju.

31.12

[Bolesław Bierut](#) [Komunizm](#) [Partia komunistyczna](#) [Władysław Gomułka](#) [ZSRS](#)

Spotkanie, które odbyło się przy ulicy Twardej w Warszawie w noc sylwestrową 1943 r., stanowiło przełomowy moment w historii polskiego komunizmu. Choć samo wydarzenie miało charakter konspiracyjny i ograniczony do wąskiego grona działaczy, jego skutki sięgnęły daleko poza wojenną rzeczywistość. Był to zamach stanu, dokonany w cieniu okupacji niemieckiej, który miał fundamentalne znaczenie dla powojennego układu sił w Polsce.

W poszukiwaniu legitymizacji

Powstanie KRN nie było wydarzeniem przypadkowym, ani spontanicznym. Polska Partia Robotnicza, kierowana przez Władysława Gomułkę, od początku dążyła do przejęcia władzy w kraju. Wsparcie Związku Sowieckiego, który z każdym kolejnym zwycięstwem na froncie wschodnim zyskiwał przewagę nad Niemcami, pozwalało komunistom na coraz śmielsze działania.

Zerwanie stosunków dyplomatycznych między ZSRS a Rządem RP na uchodźstwie w kwietniu 1943 r. usankcjonowało polityczne działania PPR, które zaczęło otwarcie podważać legalność rządu londyńskiego. Ich narracja była spójna z sowiecką propagandą – oskarżano emigracyjne władze o faszyzm i zdradę narodową, budując alternatywną wizję przyszłego rządu Polski.

Utworzenie KRN wpisywało się w strategię polityczną PPR, która dążyła do stworzenia struktury stanowiącej załóżek nowego systemu władzy. Komuniści, świadomi słabego poparcia społecznego, podjęli próbę legitymizacji swojej działalności, powołując organ mający uchodzić za ponadpartyjny. W rzeczywistości KRN była strukturą niemal całkowicie podporządkowaną komunistom – spośród 19 obecnych na spotkaniu założycielskim, 14 osób należało do PPR. Reszta uczestników pochodziła z kontrolowanych przez komunistów grup lewicowych i ruchów chłopskich, które w rzeczywistości były fasadowymi organizacjami bez realnego wpływu.

Czerwony sylwester

Spotkanie inicjujące powołanie Krajowej Rady Narodowej odbyło się 31 grudnia 1943 r. w Warszawie, przy ulicy Twardej 22. Organizacja wydarzenia wymagała najwyższej ostrożności, ponieważ komuniści działający w okupowanej przez Niemców stolicy znajdowali się pod stałym nadzorem zarówno Gestapo, ale też Armii Krajowej oraz Delegatury Rządu na Kraj.

Wybór daty posiedzenia nie był przypadkowy. Michał Rola-Żymierski, polski działacz komunistyczny i dowódca Armii Ludowej, wspominał, że decyzja o zorganizowaniu spotkania w noc sylwestrową została przegłosowana podczas wcześniejszych narad. Argumentowano, że 31 grudnia wielu mieszkańców Warszawy uczestniczyło w prywatnych zabawach sylwestrowych, co umożliwiało konspiratorom swobodne poruszanie się po mieście. Po zakończeniu spotkania, nad

ranem, mogli wracać do domów, nie wzbudzając podejrzeń.

Lokalizacja zebrania została utrzymana w tajemnicy nawet przed jego uczestnikami. Rola-Żymierski relacjonował, że aby zwiększyć bezpieczeństwo, członkowie spotkania byli doprowadzani na miejsce pojedynczo przez działaczy komunistycznych – Kazimierza Mijała i Mariana Spychalskiego. Mijał odpowiadał za techniczne przygotowanie spotkania, a Spychalski za jego zabezpieczenie wojskowe. Dla celów dezinformacyjnych rozpuszczano fałszywe informacje o planowanym zebraniu na Żoliborzu lub w innych częściach Warszawy, by wprowadzić w błąd potencjalnych informatorów.

Podczas tajnego, sylwestrowego spotkania podjęto nadzwyczajne środki bezpieczeństwa. Uczestnicy mieli zakaz opuszczania lokalu aż do zakończenia spotkania. Jak wspominał Rola-Żymierski, przedstawicielka Robotniczej Partii Polskich Socjalistów chciała wyjść do swojej córki, lecz zdecydowanie jej tego zabroniono, obawiając się możliwej wsyppy.

[Czytaj artykuł Elżbiety Kowalczyk *Noc sylwestrowa przy ul. Twardej 22* na portalu *przystanekhistoria.pl*](#)

[Poprzedni Strona](#)

komunizm, ZSRS

Artykuł